№ 9 1883—1901 1—15 მაისი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მწყემსი

ოფიციალური განყოფილება

განჩინება უწმიდესი სინოდისა.

13 აპრილიდან 1901 წლისა № 1331, სასულიერო წოდების პირთა დაჯილდოებაზე სასულიერო უწყებაში სამსახურისათვის.

უქაზისამებრ მათი იმპერატორებითი უდიდებულესობისა, უწმიდესმა და უმართებელესმა სინოდმა მოისმინა წარდგინებანი ეპარქიების მღვდელ-მთავრებისა, მოსკოვის სინოდალნი კანტორისა და სასახლის სამღვდელოების გამგის დაჯილდოებისათვის, მათდამი რწმუნებულ სასულიერო პირთა, სასულიერო უწყებაში სამსახურისათვის, ბრძანეს: საფუძველთა ზედა მოხდენილ მსჯელობათა, უწმ. სინოდი განაწესებს: ამასთანავე წარმოგზავნილ სიასა შინა მოხსენებულნი სასულიერო პირნი დაჯილდოებულ იქმნენ სიასა შინა აღნიშნული ჯილდოებით და ეპარქიის მღვდელ-მთავრების, მოსკოვის სინოდალნი კანტორის და სასახლის სამღვდელოების გამგის გამოსაცხადებლად დაჯილდოებულ პირთა სია დაბეჭდილ იქმნეს „საეკლესიო უწყებებში“.

სია სასულიერო წოდების პირთა, რომელნიც დაჯილდოებულ იქმნენ უწმ. სინოდისაგან სასულიერო უწყებისამებრ მათი იმპერატორებითი უდიდებულესობის დაბადების დღეს, 6 მაისს 1901 წ.

1) ქართლ-კახეთის ეპარქიაში:

არქიმანდრიტობის ხარისხით—წინამძღვარი ვარძიის ღვთის მშობლის მიძინების მონასტრისა, იგუმენი სიმეონი.

დეკანოზობის ხარისხით იუნკრის ქვეითა ჯარის სასწავლებლის საღმრთო სჯულის მასწავლებელი, მღვდელი გიორგი ჩეტირკინი.

მკერდის ჯვრით—უწმ. სინოდისაგან ბოძებულით თფილისის სემინარიის ინსპექტორი მღვდელ-მონაზ. ნიკანდრი; დიდუბის ღვთისმშობლის ეკკლესიის მღვდელი იროდიონ გურგენაძე; თფილისის ეპარქიის ქალების სასწავლებლის მღვდელი პლატონ გამრეკელოვი; ჯავის ღვთისმშობლის ეკკლესიის მღვდელი ზურაბ ჯიოევი; ყარსის სამფლობელოის, სოფლის პლოდოროდნის ეკკლესიის მღვდელი ნიკოლოზ ჯომარი; მცხეთის ტაძრის მღვდელი გრიგოლ რუსიევი; ქვემოჭალის ღვთისმშობლის ეკკლესიის მღვდელი ანტონ ადნიევი; ტირზნის ღვთისმშობლის ეკკლესიის მღვდელი სპირიდონ კასრაძე; დიდი მეჯრუხევის ეკკლესიის მღვდელი ზაქარია გამრეკელოვი; იყალთოს ეკკლესიის მღვდელი იოანნე მრევლოვი;

აკურის ეკკლესიის მღვდელი ლაზარე აბრამოვი; ქალაქ ნუხის წმიდათა სამთა მღვდელ-მთავართა ეკკლესიის მღვდელი დავით უტიევი.

კამილავკით—მოძღვარი თფილისის სემინარიისა მღვდელი ი. ლაბაძე; ანჩხატის ეკკლესიის მღვდელი პ. კარბელაშვილი; დიდუბის ეკკლესიის მღვდელი კ. ტინცაძე; ვერის ივერიის ეკკლესიის მღვდელი გ. გამდლიშვილი; ეკატერინის ბერძნის ეკკლესიის მღვდელი ი. ბერიძე; ოქონის ღვთის მშობლის ეკკლესიის მღვდელი ი. კაბანაძე; ქვემო ხვითის ეკკლესიის მღვდელი პ. გედევანოვი. ზემო მაჩხანის ეკკლესიის მღვდელი კირილე დვთისავარაშვილი; ურბნის ეკკლესიის მღვდელი ს. გამრეკელოვი; ახაშენის სოფლის მღვდელი ისიდორე ვაჩეშვილი; სოფლის არზანის ეკკლესიის მღვდელი ანანია კორელოვი; ქარელის ეკკლესიის მღვდელი იასონ ოქროპირიძე.

2) იმერეთის ეპარქიაში:

დეკანოზობის ხარისხით—წყალტუბოს ეკკლესიის მღვდელი სპირიდონ ფანცხავა; სოფლის სამთისის ეკკლესიის მღვდელი გრ. ჩიკვაიძე.

იგუმენის ხარისხით—ჭელიშის მონასტრის ხაზინადარი, მღვდელ-მონაზონი ანტონი.

მკერდის ჯვრით—სხვავის ეკკლესიის მღვდელი მიხეილ სხირტლაძე; ლაილაშის ეკკლესიის მღვდელი რ. გულბანი; მოწამეთის მონასტრის მღვდელ-მონაზონი ბაფნუტი; შუა-ქვიტირის ეკკლესიის მღვდელი დავით ნასრაძე; სვირის ეკკლესიის მღვდელი ალექსი ცხადაძე; ჟონეთის ეკკლესიის მღვდელი გრ. კვიცარიძე; ბარის ეკკლესიის მღვდელი სამსონ ლანდია; ძველი ოფეთის ეკკლესიის მღვდელი ლუკა ჩაჩუა; სოფლის თაბორის ეკკლესიის მღვდელი დავით ქარსელაძე; ლატალის ეკკლესიის მღვდელი გაიოზ ძიმისტარაშვილი;

კამილავკით—ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლის მღვდელი მ. ცაგარეიშვილი; ჯიხაიშის ქაშვეთის ეკკლესიის მღვდელი პლატონ ცაგარეიშვილი; ძიმითის ეკკლესიის მღვდელი დ. გორდულაძე; ჯიხაიშის ეკკლესიის მღვდელი ანდრია ლეჟავა; ჭილოვანის ეკკლესიის მღვდელი გიორგი ტყემალაძე; ხრეითის ზეციხის ეკკლესიის მღვდელი მიხეილ ჯაფარიძე; ლორეშის ეკკლესიის მღვდელი სიმონ კურტანიძე; ჩორჯოს ეკკლესიის მღვდელი ერასტი გაბიჩვაძე; უცხერის ეკკლესიის მღვდელი დავით ახვლედიანი; შკედის ეკკლესიის მღვდელი დავით ნემსაძე.

3) გურია-სამეგრელოს ეპარქიაში:

დეკანოზობის ხარისხით—სოფლის გორდის ეკკლესიის მღვდელი იოანნე კუხალაშვილი.

მკერდის ჯვრით—უწმ. სინოდისაგან ბოძებულით—ლეძაძამის ეკკლესიის მღვდელი იოანნე ხუხუნი; შემოქმედის ეკკლესიის მღვდელი ანტონ გალოგრე; მუხურის ეკკლესიის მღვდელი ათანასი ბაბილუა; ჯოლომეისორონის ეკკლესიის მღვდელი მაქსიმე ანჯაფარიძე; ჯუმათის მონასტრის მღვდელ-მონაზონი ნიკოლოზი; ნახარებოვის მონასტრის მღვდელ-მონაზონი ანატოლი.

კამილავკით—ჯუმის სოფლის ეკკლესიის მღვდელი ალექსი კვარაცხელია; მღვდელი ევგენი შენგელია; კიციის სოფლის ეკკლესიის მღვდელი კონდრატი ჩაჩიბაია; ახალ-სენაკის დაბის ეკკლესიის მღვდელი არისტარქოს კალანდარიშვილი; ამავე ეპარქიის მღვდელი კ. ჭანტურაია; სოფლის ჯუმათის ეკკლესიის მღვდელი სამსონ თოდუა; ბათუმის მთავარ ანგელოსის ეკკლესიის მღვდელი სიმონ თოთიბაძე; ზუგდიდის დაბის ეკკლესიის მღვდელი მიხა ჯიქია; ორკის სოფლის ეკკლესიის მღვდელი ბასილი კურუა; კვათახთის ეკკლესიის მღვდელი დიმიტრი ფარულავა; ვანის ეკკლესიის მღვდელი მიხაილ ჩაჩუა; უწმიდესი სინოდის კურთხევით გარმოტის მიცემით დაჯილდოებულ არს პროტოდიაკონი ფოთის საკათედრო საკრებულო ტაძრისა ლუკა ხოშტარია.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მწყემსი

მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან სული თვისი დაჰსდვის ცხოვართათვის. იოან. 10—11.

ვპოვე ცხოვარი ჩემი წაწყმედული. ესრეთ იყოს სიხარულ ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. ლუკ. 15—4.

მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განგისვენოთ თქვენ. მათ. 11—28.

№ 9 1883—1901 1—15 მაისი.

სად სჯობს სემინარიის შენობის აგება— ქალაქში, თუ მის გარეშე?

ძველი წეს-წყობილება ჩვენი სასულიერო სემინარიებისა, როგორც სჩანს, სრულებით იცვლება. ყოველი გვარი საშუალებანი და ზომები, რომელნიც დღემდის ნახმარნი იყვნენ სასულიერო სემინარიების გაუმჯობესობისათვის, დღეს უვარგისნი შეიქნენ. მოუხერხებელი და შეუძლებელი შეიქნა დღეს იმ ნაირად მოსწავლეთა ბინადრობა, ცხოვრება და სწავლა, როგორც იყო ძველ დროში. ავიღოთ, თუ გინდ, ის დრო, როდესაც მე შევედი სემინარიაში, 1861 წელში. სემინარიის ზოგი მოსწავლენი უკმაყოფილონი ვიყავით მით, რომ სემინარიის ეკკლესიაში წირვა არ სრულდებოდა კვირა-უქმ დღეს გარდა. დღეს ამნაირ უკმაყოფილო შეგირდს ვერ მონახავ ვერც ერთ სემინარიაში. პირიქით, უკმაყოფილონი არიან, რომ წირვა-ლოცვა დიდხანს გრძელდებაო. რასაკვირველია, საჭიროა დღევანდელი მოთხოვნილებისამებრ იყვნენ ახალი ზომანი მიღებულნი ახალი თაობის კეთილად აღზრდისათვის. ძველებურად სემინარიელების მათი ბინებიდან სიარული სასწავლებელში, დღეს თითქმის უარ-ყოფილია. მართებლობას სურს, რომ ყველა მოსწავლენი უთუოდ სემინარიის შენობაში ცხოვრებდნენ. ამ სურვილის აღსრულება ძველ სემინარიის შენობებში, რომლებიც სრულებით არ იყვნენ მოწყობილნი ამ მიზნისათვის, რასაკვირველია, შეუძლებელი იყო და მართლადაც, რამდენიმე სუსტი აგებულების მოსწავლე, კიდეც იმსხვერპლა „ბურსის“ აუტანელმა ჰაერმა. სასულიერო მართებ-

ლობა დღეს სცდილობს, რომ სემინარიის შენობანი იქმნენ აგებულნი შესაფერისად. ახალ სემინარიაში უნდა იქნეს რიგიანი ოთახები, საწოლი, სამაცადინო და კლასებისათვის. შენობებს ექნება ეზო, ბაღი და სხვა ყოველგვარი მოწყობილება. მოსწავლეებს სრულებით არ დასჭირდებათ გარეთ გამოსვლა, რადგან ყველაფრით უზრუნველი იქნებიან. ღმერთმა ჰქმნას, რომ მალე ასრულდეს ეს განზრახვა მოსწავლეთა საკეთილდღეოთ...

დღეს ზოგიერთ ადგილას კითხვა არის აღძრული იმის შესახებ, თუ სად სჯობს სემინარიის შენობა—ქალაქებში, თუ ქალაქებზე დაშორებით. მასწავლებლები, როგორც ისმის, უფრო სასარგებლოდ რაცხვენ სემინარიის შენობის აგებას ქალაქებში. მაგრამ ეს აზრი შემცდარი უნდა იყოს ჩვენის ფიქრით. თუ სემინარიის შენობა იმ ნაირად იქნება მოწყობილი, რომ თვისი ექნება ყოველივე—წყალი, საზრდო და სხვა საჭირო ნივთები, მაშინ რა საჭიროა, მაინცა და მაინც, ქალაქებში სემინარიის შენობათა აგება, სადაც ჰაერი ყოველთვის ცუდია, ვინემ ქალაქებს გარეშე? თუ სანოვაგის და სხვა ნივთების მოპოება საადვილო იქნება რკინის გზის საშუალებით, რა საჭიროა მაინცა და მაინც აუარებელი ფული დახარჯონ ქალაქებში ადგილზე? იმ ფულით, რაც ქალაქში ადგილის სასყიდლად დაიხარჯება, შეიძლება ქალაქს გარეშე, ცოტა დაშორებით, ერთი ათად მეტი ადგილი იყიდონ და ამ ადგილზე გააშენონ ბაღიც, სათიბიც და ბოსტანიც. რამდენს სარგებლობას მოუტანს მოსწავლეთ ამისთანა ბაღებში მუშაობა თავისუფლების დროს და რამდენად სასარგებლო იქნება ეს თვითონ მათი ჯანმრთელობისათვის, ამას ვინ აწერს! თავითონ სემინარიაც ცოტას ისარგებლებს მეურნეობის მხრით ადგილიდგან, როდესაც თავისი საკუთარი საკვებით იყოლიებს მსხვილ და წვრილფეხ საქონელს, რაზედაც დიდძალი ფული იხარჯება სემინარიეებში?! ჩვენის აზრით, მიუცილებლად საჭირო არის სემინარიების ახალი შენობანი იქმნენ აგებულნი ქალაქებს გარეშეთ და უთუოდ დიდი ეზოებიც ექნესთ.

რადგან ჩვენში ხალხი არ არის მიჩვეული სასწავლებლებს გარეშე ქალაქებისა, ბევრს გაუკვირდება ჩვენი აზრი და იტყვის: უთუოდ ეს კაცი მაგირდების გადაყრუებას სურვობსო. მაგრამ ამისთანა მოაზრენი შემცდარნი იქნებიან. გადაათვალიერეთ მაღალი და საშუალო სასწავლებლები ამერიკაში. სად არიან იგინი? უმეტესად ეს სასწავლებლები არიან ქალაქებზე დაშორებით. ყველაფერი თავისი აქვსთ და წარმოიდგინეთ, არც კი შორდებიან მოსწავლენი მათ, სანამ არ გაათავებენ სრულ კურსს. მაგრამ ღმერთმან ისე გადააყრუოს შენი და ჩემი მოკეთე, ჩემო მკითხველო, როგორისთანა გადაყრუებული გამოდიან იქიდგან მოსწავლენი...

შეიძლება ვინმემ მიგვითითოს რომელიმე სემინარია ანუ სხვა სასწავლებელზე. რომელნიც გარეშე ქალაქებისა—მივარდნილ ადგილებში არიან, და საზოგადოება არ იყოს კმაყოფილი ამ სასწავლებლების მოსწავლეებით. მაგრამ აქ ადგილი არაფერ შუაშია. თუ სწავლების პროგრამმა რიგიანი არ იქნა, თუ მასწავლებელნი ნამდვილ მოწოდებისამებრ არ იქმნენ არჩეულნი, თუ მასწავლებელთა და მოსწავლეთა შორის არ იქნა მამაშვილური განწყობილება, თუ მასწავლებლებს მამობრივი მზრუნველობა არ ექნათ მოსწავლეებზე და მოსწავლეებს შვილებრივი სიყვარული და მორჩილება მასწავლებელთა და თავიანთ უფროსთადმი, მაშინ საქმეს ვერაფერი უშველის და ადგილი ვერ დაეხმარება, სადაც უნდა აირჩიო იგი ქალაქში გინდ ქალაქს გარეთ. თუ ეს ზემოხსენებული კავშირი და დამოკიდებულობა მასწავლებელთა და მოსწავლეთა შორის არ სუფევს სასწავლებელში, სწავლა-აღზრდის საქმე არასოდეს კეთილად არ წარიმართება და მშვენიერად მოწყობილი სემინარიაც სასარგებლო მოძღვრებს არ მისცემს საზოგადოებას. ამ შემთხვევაში ყველას უნდა ახსოვდეს, რომ სიყვარული სიყვარულობით მოიპოება და არა სხვა რამეთი.

დეკ. დ. ღამბაშიძე.

მწარე ფიქრები.

ერთ დროს მაცხოვარი ჩვენი, უფალი იესო ქრისტე ასწავებდა ერსა და მოწაფეთა თვისთა, და ეტყოდა ფარისეველთა და მწიგნობართა შესახებ: ყოველსა უკვე რაოდენსა გეტყოდენ თქვენ დამარხვად დაიმარხეთ და ჰყავთ, ხოლო საქმეთა მათთაებრ ნუ იქმთ, რამეთუ ჰსთქვიან და არა ჰყვიან. და ყოველსა საქმესა იქმან საჩვენებლად კაცთა. განივრციან საკონი მათნი და განიდიდიან ფესვნი სამოსელთა მათთანი. უყვართ ზემო ჯდომა—სერსა ზედა და პირველ ჯდომა შესაკრებელთა შორის... და რათა ხადოდიან რაბი! რაბი!

„ვაჲ თქუენ, მწიგნობარნო და ფარისეველნო, ორგულნო, რამეთუ განჰსწმედთ გარეშესა სასმელისასა, და ბარბოსიდისასა, და ბინაკისასა, ხოლო შინაგან სავსე არიან ნატაცებითა და არა წმიდებითა“.

„ფარისეველო ბრმაო! განჰსწმიდე პირველად შინაგანი იგი სასმელისა და ბარბოსიდისა, რათა იყოს გარეშეცა იგი მისი წმიდა“.

„ვაჲ თქუენ, მწიგნობარნო და ფარისეველნო, ორგულნო, რამეთუ მიმსგავსებულ ხართ საფლავთა განგზიდთა, რომელნი ჩანანელ გარეშე შუენიერ, ხოლო შინაგან სავსე არიედ ძუალებითა მკუდართათა და ყოველითა არა-წმიდებითა“.

„ეგრეცა თუენ გარეშე ჩანართ წინაშე კაცთა მართალ, ხოლო შინაგან სავსე ხართ ორგულებითა და უსჯულოებითა“.

„ვაჲ თქუენ, მწიგნობარნო და ფარისეველნო, ორგულნო, რამეთუ აშენებთ საფლავთა წინასწარ-მეტყველთასა, და შეამკობთ სამარებსა მართალთასა“.

ასე ჰკიცხავდა უფალი ჩვენი იესო ქრისტე, ქვეყანაზე ხორციელად ცხოვრების დროს მწიგნობართა და ფარისეველთა, რომელთა საქციელი და გულისთქმა არ იყო ერთი და იგივე. იგინი ხალხს ეჩვენებოდენ მზრუნველ მამებად, მასწავლებლებად, მაგრამ ნამდვილად კი სავსენი იყვნენ არა-წმიდებითა. ხალხს ეჩვენებოდენ გულ-შემატკივრად, მზრუნველებად, დამცველად და საქმით კი მზად იყვნენ წაერთმიათ ყველაფერი და დაეჩაგრათ იგინი... ამისთანა ფარისეველნი და მწიგნობარნი იყვნენ იესო ქრისტეს ქვეყანაზე ქადაგების დროს, მაგრამ მას დროს აქეთ აღარ ყოფილან ამ ფარისეველთა და მწიგნობართა მსგავსნი. სამწუხაროდ და საუბედუროდ ამისთანა ფარისეველნი და მწიგნობანი დღეს კი მრავალნი არიან, რომელნიც თავიანთი საზიზღარი საქციელით და ცხოვრებით აშკარად უმტკიცებენ ყველას, რომ იგინი უარესები არიან ქრისტეს დროის ფარისეველთა და სადუკეველთა. ამისათვის, საჭიროა ყოველთვის გვახსოვდეს სიტყვა მაცხოვრისა, რომ მათ სწავლა-დარიგებას ვისმენდეთ და ვასრულებდეთ, მაგრამ მათ საქციელს არ ვბაძავდეთ. ნიადაგ გვახსოვდეს სიტყვა მაცხოვრისა: რომელმანც აღიმაღლოს თავი თვისი, იგი დამდაბლდეს, ხოლო რომელმან დაიმდაბლოს თავი თვისი, იგი ამაღლდეს...

***

რამდენს მეტს ცხოვრობ კაცი ქვეყანაზე, იმდენს უფრო და უფრო რწმუნდები ბოროტი სულების, ეშმაკების არსებობაში,—მათ უბედურ შურიანობაში, ბოროტ-მოქმედებითი საქციელში. ევას შესაცდენად ეშმაკმა იარაღად იხმარა გველი, მან მთელი კაცობრიობა დაღუპა და ცოდვაში ჩაადო. მაცხოვარმა ჩვენმა იესო ქრისტემ სძლია ეშმაკი და დაამხო მისი მეფობა—ძალა, მაგრამ ის ბოროტი სული დღესაც არაა დაცხრომილი და რამდენ უბედურებას ჩადის ვინ მოსთვლის. ვინ მოსთვლის, თუ რა დაუცხრომლად შფოთავს იგი და რამდენ სუსტ ადამიანს გაიხდის იარაღად? ვინ მოსთვლის ბოროტი სულის არა-წმიდებას, რომელსაც იგი ჩადის დღესაც? ვინ მოსთვლის იმ პირებს, რომელთაც იგი თავის იარაღად გაიხდის და წინააღმდეგობას გააწევინებს ყველა იმისათვის, რაც კეთილია და სათნო ღვთისა და მაცხოვნებელი სულისა? ვინ მოსთვლის იმ უბედურ განზრახვას, შურს, მტრობას და ღვთის მცნების დარღვევას, რომელსაც იგი ჩააგონებს კაცთა და შეაცდენს?

არ მჯერა, რომ ვისმეს შეხვედროდეს იმდენი ბრძოლა ეშმაკების იარაღათ გამხდარ კაცებთან, რამდენიც ჩვენ ჩვენს ცხოვრებაში შეგვხვედრია. ვერ დავიწყეთ ვერც ერთი კეთილი საქმე, ვერ გამოვთქვით ვერც ერთი კეთილი აზრი, რომ არ შეგვხვედროდეს დიდი ბრძოლა და მწუხარება ამ კეთილ აზრთა, კეთილ განზრახულებათა და საქმეთა აღსრულებისათვის. მაგრამ მადლობა და დიდება უფალსა ყოველი მანქანება ეშმაკისა, ყოველი მავნე განზრახულება ბოროტ სულთა და მის მორჩილ ყმათა—არაწმიდა პირთა დამხობილა და ყოველი მეცადინობა მათი შერცხვენილა!.. რომელი ერთი

ჩამოვთვალო ამისთანა მანქანება ეშმაკ პირთა, ჩვენ წინააღმდეგ აღჭურვილთა. მრავალ ამისთანა მოქმედებათა შორის, მოვიხსენიებთ ორ-სამ შესამჩნევ შემთხვევას.

საღმრთო წერილი ვალად გვიდგენს ყოველთა ჭეშმარიტ ქრისტიანეთა, რათა მარადის ვლოცულობდეთ და ვეევედრებოდეთ უფალსა. ამისი აღსრულება ძლიერ ადვილია იქ, სადაც წერა-კითხვა გავრცელებულია. ამ მოსაზრებით, ერთ დროს ჩვენ განვიზრახეთ გამოცემა ლოცვის წიგნების და სხვა-დასხვა წიგნაკებისა, და მუქთად და ფასადაც მათი გავრცელება ხალხში. გავრცელდა ხალხში სამი ათასი ცალი ამ წიგნაკებისა უფასოდ. გამოცხადდა თანაგრძნობა რამოდენიმე პირთაგან და სურვილიც ამ წიგნაკების ყიდვისა და ხალხში გავრცელების შესახებ. ეს შეეშურა ეშმაკს, ამ დაუძინებელ კაცის მტერს, დაუძინებელ მტერს ყოველი კეთილი საქმისას, მან შთაუნერგა გულსა შინა თვისსა შური, ღვთის წინააღმდეგი ბოროტი აზრი ზოგიერთ პირთა და აალაპარაკა და აამხედრა ჩვენი აზრის და წიგნაკების წინააღმდეგ. იქამდის მივიდა საქმე, რომ ეს სასარგებლო წიგნაკები მოამზადებინა დასაწვავად და გასაქრობად. მაგრამ კეთილი ანგელოზების შთაგონებით, შეტყობილ იქმნა ეს მზაკვრობა და გამოაშკარავდა ეშმაკის მანქანება და თავის დროზე შეჩვენებულ, უარ-ყოფილ და დამხობილ იქმნა ყოველი ცილის წამება ამა კაცისა:—გაიმარჯვა სიმართლემ და დაიმხო ცილის წამება...

მაგრამ რამდენადაც გამოირკვა სიმართლე, რამდენადაც გამოქვეყნებულ იქმნა ეშმაკთა მანქანება, რამდენადაც შერცხვენილნი შეიქმნენ ბოროტნი პირნი, ცილის მწამებელნი, მეშურნენი, იმდენად უფრო განმწარდნენ იგინი და უმეტესად აღიჭურნენ მზაკვარებითა თვისითა და მზად შეიქმნენ შთანთქმად ჩემდა. განამზადეს ლახვარნი თვისნი განგმერად გულთა და მოსპობად ცხოვრებისა ჩვენისა და მოავლინეს ჩვენზედა სხვა-და-სხვა პირნი აღსაგველად პირისაგან ქვეყნისა, შემრაცხეს რა კაცთათანა არა-წმიდათა და მოსისხლეთა... ამისთანა გაჭირვების დროს ჩემი გამამხნევებელი, ჩემი მანუგეშებელი, ჩემი დამტკბობი არის დავით წინასწარმეტყველის ფსალმუნთა კითხვა. არაა ქვეყანაზე ისეთი რამ საკითხავი, რომელსაც შეეძლოს შენი გულის დამშვიდება, შენი სულის დაწყნარება და დატკბობა ისე, როგორც ამ ფსალმუნთ შეუძლიათ. მზად ვარ ყოველთვის ვილოცვიდე შემდეგი ფსალმუნებით: „შეისმინე ღმერთო ხმისა ჩემისა, გევედრებოდე რა მე შენდამი. შიშისაგან მტერისა იხსენ სული ჩემი. დამიფარე მე ამბოხისაგან უკეთურთასა და სიმრავლისაგან მოქმედთა სიცრუისათა. რომელთა აღილესნეს ვითარცა მახვილნი ენანი მათნი, გარდააცვეს მშვილდსა მათსა საქმე სიმწარისა. რათამცა განუგმირეს დაფარულსა შინა უბიწო. მყის სისრა უყოთ მას და არა შეეშინოს. განამტკიცეს თავისა თვისისა სიტყვა უკეთური, მიუთხრეს დარწყმა მახისა, და თქვეს, ვინ იხილნეს იგინი? გამოიძიეს ურჯულოება, განილინეს გამოძიებასა გამოსაძიებელისასა, წარდგეს კაცი სიღრმითა გულისათა. და ამაღლდეს ღმერთი ისრაილთა. იქმნნეს წყლულებანი მათნი და მოუძლურდეს მათ ზედა ენანი მათნი. შეძრწუნდეს ყოველნი, რომელნი ხედვიდეს ამას.. იხარებდეს მართალი უფლისა მიმართ და ესვიდეს მას, და იქმნენ ყოველნი წრფელნი გულითა.

ღმერთო შეწევნასა ჩემსა მოხედენ, უფალო შეწევნად ჩემდა ისწრაფე. რცხვენოდენ და კდემეზოდენ, რომელნი ეძიებენ სულსა ჩემსა; მართლუკუნ იქცნენ და სირცხვილეულ იქმნენ, რომელნი ზრახვიდეს ჩემთვის ძვირსა... კურთხეულ არს უფალი ღმერთი ჩემი, რომელმან ასწავა ხელთა ჩემთა ღვაწლი და თითთა ჩემთა ბრძოლა. გამოავლინე ხელი შენი მაღლით, მიხსენ და განმარინე მე წყალთაგან მრავალთა, ხელთაგან შვილთა უცხო თესლთასა, რომელთა პირი იტყოდა ამოებასა და მარჯვენე მათი იყო, მარჯვენე სიცრუისა. რომელმან იხსნა დავით მონა თვისი მახვილისაგან ბოროტისა. მიხსენ და განმარინე ხელთაგან უცხო თესლთასა. ღმერთია მწე ჩემდა და ვესავ, რომ იგი დამიფარავს მე უარესისაგან!..

დიაღ, ჭეშმარიტად, შემდეგ ამ ფსალმუნთა წაკითხვისა სული იხარებს, გული მხნევდება და ახალი ძალა ემატება ჩვენს სხეულს...

სოფლის ხუტესი

(გაგრძელება იქნება).

ᲮᲛᲐ ᲖᲔᲛᲝ ᲘᲛᲔᲠᲔᲗᲘᲡᲐᲛ.

მთავრობისაგან მოხდენილი ყოველი ახალი განკარგულება, საზოგადოებაში იწვევს ათასნაირ მითქმა-მოთქმას, მით უმეტეს, თუ ეს განკარგულება შეეხება საზოგადოებისაგან დიდი ხნიდან შეთვისებულ ჩვეულებას. ჩვენი საზოგადოება ჯერ იმოდენად ვერ ამალლებულა გონებით, რომ საკუთარი ჭკუით მიხვდეს და მოიშალოს ზოგიერთი მისი ზნეობრივად დამამცირებელი და ნივთიერად დამღუპველი ჩვეულებანი. პირიქით, ის ხშირად ეწინააღმდეგება ამ შემთხვევაში მთავრობის კანონიერ განკარგულებასაც კი. საბუთად უმრავლესობას ის მიაჩნია, რომ ჩვენი ძველები ასე იქცეოდენ და ჩვენც ასე უნდა მოვიქცეთო; ისინი ხომ სულელები არ ყოფილანო. ამის მთქმელებს ის ავიწყდებათ, რომ უნაკლულო და უმიზეზო არც ჩვენი ძველები ყოფილან და არც ჩვენ ვართ. მართალია, ბევრი კარგი თვისებები ჰქონიათ ჩვენ ძველებს, ბევრ რამეშიაც ძლიერ ჩამორჩენილი ვართ მათ, მაგრამ ძველად ბევრი ისეთი ჩვეულებანიც ყოფილან, რომლებიც არა თუ ამ საზოგადო გამოფხიზლების დროს, იმ დროშიაც დიდად გასაკიცხი ყოფილან. სამწუხაროც ის არის, რომ ჩვენ ხშირად იდეალად მიგვაჩნია ჩვენ ძველთა ზოგიერთი დასაგმობი ჩვეულებანი და რაც მათში მოსაწონი იყო, ის კი დავიწყებული გვაქვს. ვინ არ იცის, თუ რა ცუდი ჩვეულებანი გვიანდერძეს ჩვენმა ძველებმა შესახებ მიცვალებულის დასაფლავებისა და რა მშვენიერი განკარგულება ინება ყოვლად სამღვდელო იმერეთის ეპისკოპოსმა ლეონიდმა ამ ჩვეულებათა მოსასპობად. ამ განკარგულებას დიდი ზნეობრივი და ეკონომიური მნიშვნელობა ექმნება ჩვენი ხალხისათვის: დღეიდგან მოისპობა ის უმსგავსო ზარი, რომელშიაც არავითარი აზრი და სიტყვა არ გამოდიოდა, გარდა პურუტყული ვაი-ვაისა; მოისპობა ის ნაძალადევი და სავალდებულო ტირილი, რომელიც ზიზღს მოგვრიდა ყოველ შეგნებულ ადამიანს; თუ სულ არა, ნახევრობით მაინც შემცირდება ის უქმი ხარჯი, რომელსაც სიკვდილისაგან გაუბედურებული ოჯახი ეწეოდა და ამათ მაგივრად დღემდის საცოდავად მიტოვებულ მიცვალებულს ეღირსება ქრისტიანული დამარხვა. დღემდის ვის ახსოვდა, რომ მიცვალებულისათვის საჭიროა ეკკლესიური მოხსენება, რადგან ჭირისუფალს ის ყოფნიდა საფიქრალად, თუ როგორ გამასპინძლებოდა აუარებელ საზოგადოებას. მიცვალებულს სარჩლს მარტო მღვდელი თუ გაუწევდა და მორიდებით გაახსენებდა ჭირისუფალს, რომ ამოდენ ხარჯთან არც მიცვალებულის სული უნდა დაივიწყონ, მაგრამ მის სიტყვას დავალიანებული ჭირისუფალი ხშირად უყურადღებოდ სტოვებდა. ამის შემდეგ მიცვალებულის გასვენებით ვალი არავის დაედება, თუ არავინ გაჯიუტდება და გასაკიცხ ჩვეულებას უარყოფს. საჭიროა კია ამ შემთხვევაში მღვდლებმა ჯერ კარგად გააგებინონ საზოგადოებას აზრი ყოვლად სამღვდელოს განკარგულებისა და მერე წინააღმდეგ პირებს დაყვავებით, გულ-მოუსველელად და მამობრივის ლმობიერებით დაუმტკიცონ, რომ ამ განკარგულებაში დასაწუნი არაფერი არის. საჭიროა აგრეთვე დახმარება მრევლის ზოგიერთი შეგნებული პირებისა, რომელთაც გავლენა აქვსთ საზოგადოებაში. მე ორჯელ მქონდა შემთხვევა საზოგადოებისათვის ვრცელი სიტყვა მეთქვა ამ ახალი განკარგულების შესახებ. გლეხ-კაცობამ აღტაცებით მოისმინა ჩემი სიტყვა, მაგრამ საპატიო წოდებათა წარმომადგენლები კი უკმაყოფილონი დარჩენ. ერთმა ასეც ბრძანა: თუ მაგრე იყო, ნეტავი აქამდის მიებარებია ჩემი სული უფალსო. ამის მთქმელმა ჯეროვანი პასუხი მიიღო. ჩემ სამრევლოში ამ განკარგულების შემდეგ გლეხებში ხუთი შემთხვევა იყო გარდაცვალებისა და ყველა იმ წესით დასაფლავდა, როგორც ქრისტიანობა მოითხოვს. უნდა ვსთქვათ, რომ გლეხები შედარებით ძლიერ დასჯილნი იყვნენ ამ შემთხვევაში: როდესაც ვინმე საპატიო წოდების პირი გარდაიცვლებოდა, მისი მახლობელი გლეხები დასაფლავების დღემდის მომცდარი იყვენ თავის საკუთარ ოჯახს, რადგან ამ დროს ეს შრომის შვილები თითქმის იმავე მდგომარეობაში ვარდებოდენ, როგორშიაც 1865 წლამდის იყვენ. იმათ უნდა დაერიგებიათ ყველა ახლობელ და შორებელ ნათესავებისათვის დაპატიჟების ბარათები, იმათ უნდა მოეტანათ ბაზრიდამ ყოველი საჭირო სანოვაგე, უნდა მოეტანათ საკმაო შეშა, წყალი, დაესუფთავებიათ ეზო, მსახურებოდენ გასვენების დღეს მოპატიჟებულ საზოგადოებას, გაეჭრათ საფლავი, გაეტანათ ხელით კუბო და დაესაფლავებიათ მიცვალებული. მეზობლური შემწეობა პურ-ღვინით და ცოტა ფულითაც სხვა იყო. ამის სამაგიეროთ ის

თავის საპატიო მეზობელს მარტო იმას მოსთხოვდა, რომ შემთხვევის დროს მორიდებით დაპატიჟებდა (იკადრეთ ჩემ ოჯახში მობრძანებაო) და ერთ აბაზათ მშვენიერ სადილს მიართმევდა. დღეს კი გლეხები მარტო მეზობელ გლეხებს პატიჟობენ ჭირის დღეს და სხვებს კი აღარ აწუხებენ. თუ გლეხებმა ამ შემთხვევაში ასეთი გონიერება ვამოიჩინეს, მეტი გონიერება, რასაკვირველია, საპატიო წოდების პირებმა უნდა გამოიჩინონ და მაშინ ყველას ასცილდება ის მიცვალებულისათვის უსარგებლო და ოჯახის ვალში ჩამგდები ხარჯები, რომელიც აქამდი მოსდიოდათ.

მდ. სიმონ ჯუმბურიძე.

წერილი რედაქციისადმი.

(იერუსალიმიდან)

ამბობენ, რომ ბერძენთა და ქართველ მამათა შორის სუფევს, დიდი ხანია, სიძულვილი და განხეთქილებაო, რომელთა შორის წინეთ სუფევდა ერთობა, ძმობა და სიყვარულიო. ქართველი ბერები ვამბობდით და ეხლაც ზოგი რითები იმ აზრისანი არიან, რომ ბერძნის ბერები ჩვენი მტრებია, არ გვითვისებენო და სხვანი. მე უკანასკნელმან პირმან დავიდევ გონებასა შინა ჩემსა, რათა გამოცდილებით შემტყო მათი უთვისებლობა შესახებ ქართველთა ბერებისა და სიძულილი საქართველოისადმი. 1895 წლიდგან ვცხოვრობ იერუსალიმის ერთ მონასტერში ბერძნის ბერებთან ერთად დიდად პატივცემული. ყველაზე უფრო გამაკვირვა უნეტარესი პატრიარქ ს—დამიანეს ყურადღებამ.

28 თებერვალს დ მიბ რა უწმიდესმა პატრიარქმა დამიანე და მიმიღო; ერთ საათს აკუთრად მელაპარაკა შესახებ ჩემი მდგომარეობისა და მიბრძანა, რომ იგი ყურადღებას მოგაქცევს და მასთან მიბრძანა: „მე მიყვარს ქართველები, რადგან იქ ერთ დროს ვცხოვრობდიო. აღმითქვა იმ მონასტერში მიღება, რომელსაც ადვირჩევდ. ვგონებ ზოგიერთი ჩვენი ქართველი ბერები, რომელნიც ცუდად იხსენიებენ ბერძნის ბერებს თვითონ არიან დამნაშავენი.

თქვენი და სხვ. მონაზონი იოანნე.

გულ-ახდილი თხოვნა ქართველ საზოგადოების მიმართ.

წარსულს 1900 წელს, 30 ნოემბერს, ქ. კიევში ქართველმა სტუდენტობამ ჩვეულებრივი ეროვნული სალამო გავმართეთ. როგორც „ივერიის“ ფურცლებიდგან ეხსომება პატივცემულს მკითხველს საზოგადოებას, შეღავათის ნაცვლად, სალამომ 600 მან. ზარალი მოგვცა. მას აქეთ აგერ მეხუთე თვე გადის. ეს 600 მან. დღესაც მძიმე ვალად გვაწევს კისერზედ. ჩვენის მხრივ ყოველივე ღონისძიება იყო მიღებული, რომ ვალი როგორმე საზოგადოების შეუწუხებლივ გაგვესტუმრებინა, მაგრამ ცდამ ამაოდ ჩაგვიარა. მივმართეთ თხოვნით, სხვათა შორის, ზოგიერთ საქველ-მოქმედო დაწესებულებასა და აგრეთვე საპატიო კაცებს საქართველოში, მაგრამ ამათ პასუხის ღირსიც არ გაგვხადეს. თუ აქ ჩვენის ძალღონით რამდენიმე გროში შევაგროვეთ, ისიც ღარიბს ამხანაგებს დაურიგეთ. როდესაც ვიგონებთ, რომ ამ ვალიდგან, პიროობისამებრ, ნახევარი მაისში უნდა გავისტუმროთ და დანარჩენიც სექტემბერში, სასოწარკვეთილებას ვეძლევით, რადგანაც არ ვიცით, სად ან ვის უნდა მივმართოთ და პასუხი ვაგოთ. მასთან წლიური გამოცდაც ამ დღეებში დაგვეწყება და მაშინ ხომ სულ აღარ გვექნება დრო ამაზედ ფიქრისა!..

ვაუწყებთ რა ამ ჩვენს გაჭირვებულს მდგომარეობას ქართველ საზოგადოებას, უმორჩილესად ვთხოვთ ყველას დახმარება აღმოგვიჩინონ. ვარწმუნებთ ამასთანავე, რომ ამ არა ჩვეულებრივი საშუალებისათვის გვაიძულა მიგვემართა, დიდის ყოყმანის შემდეგ, მხოლოდ გარემოებათა აუცილებლობამ და უკიდურესმა გაჭირვებამ.

შემომწირველთა ვინაობა მადლობით იქნება გამოცხადებული ადგილობრივს ქართულს გაზეთებში.

ადრესი: Кіевъ. Степановская 7. кв. 3. преподавателю гимназіи Шіо Алексѣевичу Читадзе.

ვთხოვთ ყველა ქართველ რედაქტორ-გამომცემლებს ეს მოკლე წერილი თავიანთ ორგანოებში გადაბეჭდონ.

„ივერია“

ჟურნალ-გაზეთებიდან.

—

რუსულ გაზეთ „Россія"-ში დაბეჭდილია ბ-ნ ალექსანდრე ნოვოკოვის წერილი ამ სათაურით: „საქართველოს შემოერთებიდგან ასის წლის შესრულების გამო". ავტორი წერილისა თავში ამბობს, რომ «დიდი დღესასწაულისთვის ემზადებიან ტფილისში: ასი წელიწადი გავიდა მას შემდეგ, რაც დამოუკიდებელი საქართველო აღარ არსებობს, ასი წელიწადია, რაც მან ერთ-მორწმუნე რუსეთს მიმართა შემწეობისათვისო". ამის გამო იმართება გამოფენა, მზადდება დღესასწაულები და სხვა. არ შევეხები ოფიციალურს მხარეს დღესასწაულისასო, —სწერს ბ-ნი ნოვოკოვი,—მინდა მხოლოდ ის გრძნობანი გამოვთქვა, რომელთა შესახებაც ეხლა ლაპარაკობენ და რომელნიც საიუბილეო დღესასწაულებსა და ძეგლებში უნდა გამოიხატოსო.

«ერთობა საქართველოში არ არსებობს,—განაგრძობს ავტორი,—ქალაქის თვით მმართველობა უმრავლეს ადგილას ქართველების ხელში არ არის. ამიტომ ქართველთა გრძნობის გამოცხადება წილად ჰხვდა საქართველოს, ე. ი., ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურობას. ქართველი ხალხი—უმთავრესად არისტოკრატიულია. აზნაურის წოდებას დიდად აფასებენ როგორც თვით აზნაურნი, აგრეთვე სხვა წოდებისანიც. ამიტომ შეცდომა არ იქნება, თუ ქართველ თავად-აზნაურთა მოქმედებას მთელ ქართველ ხალხის მოქმედებად ჩავთვლით. იმ დროს, როდესაც ქალაქ ტფილისმა მოისურვა იდღესასწაულოს იუბილეი საქართველოსა და მთელ კავკასიისათვის საკითხოდ საქმით: დაარსოს ბოლიტეხნიკუმი; იმ დროს, როდესაც ეს საქმე დაეახლოებოდა განახორციელებას, სწავლა-მეცნიერებას შეეტანდა ამ განახორციელებულ კუთხეში,—თავად-აზნაურთა დღესასწაულს ამ დროს სულ სხვა ხასიათი აქვს. განზრახულია შემდეგი: 1) გამართონ ნადიმი მთელის ქვეყნისათვის: სახალხო სეირნობა და ბალი არა მარტო ტფილისისა, საქართველოსი, კავკასიისათვის, არამედ თითქმის მთელი რუსეთისათვის. ჰფიქრობენ მიიწვიონ თითქმის ყველა ის, ვინც კი წარჩინებულია რუსეთში, მინისტრებიდგან დაწყობილი... 2) აგონ ძეგლი ასის წლის შესრულების სახსოვრად, მაგრამ ძეგლი არა საქველ-მოქმედო, არა განმანათლებელი, არამედ ნივთიერი სიმბოლიურ მსატვრული.

„ეს არის და ეს პირველ განზრახვის გამო დიდ ხანს არ შეგჩერდები. ან კი რა უნდა ითქვას ისეთ ნადიმის შესახებ, რომელზედაც მთელ ქვეყანას ეპატიჟებიან? მაგონდება ქართველ ნიჭიერ მწერალ ქალის ვ. ვედრენისეულის პატარა მოთხრობა, მგონი, „Рус. Бог."-ში დაბეჭდილი. აწერილია ნათლობა ქართველ თავადიშვილის ოჯახში. იწვევენ აუარებელ ხალხს, აგირავებენ ეკვლესიერს, რის დაგირავებაც კი შეიძლება,—ნადიმი მართლაც საუცხოვო გამოდგა, მაგრამ... მეორე დღეს მეზობელთან თავადის ოჯახიდგან კაცი გაგზავნეს ერთი მუჭა ჩაისათვის... ამასვე ხომ არ ეპირობს ეხლა ტფილისის თავად-აზნაურობა?!

„მე ნამდვილი რუსის აზნაური არ ვიქნებოდი, ამ გვარი დღესასწაულებისა რომ არაფერი გამეგებოდეს. საუკეთესო სახლი ყოველ საგუბერნიო ქალაქში—თავადაზნაურთა სახლია. თვით ჩვენ ნახევრად დაქცეულსა და ხავსით შემოსილ სახლში ვცხოვრობთ, სამაგიეროდ ჩვენის თავად-აზნაურობის სახლები შიგნით მარმალოდოთია დაფენილი. ნავთი ნისად მიგვაქვს მეწვრილმანისაგან, კრებებისათვის კი თავს ვიერით შიგნითა და გარედ ელექტრონით განათებულს სასახლეებში. შინ ხშირად ფული უსაჭიროეს მოთხოვნილებათათვის არა გვეოფნის, თავად-აზნაურთა კრებებზე კი სამაგალითო ნადიმები იმართება, შამპანიური გამოულეველია, სადღეგრძელო სადღეგრძელოს მოსდევს. ყველა ეს კარგად მესმის... ყველანი ასეთები ვართ. ასეთებივე არიან ქართველებიც. შეიძლება, რასაკვირველია გავიხსენოთ, რომ ზოგიერთი ქართველები ქონებას აგირავებენ დღესასწაულებისათვის, რომ ეს ქონებანი დღემდე გამოუსყიდველია. მაგრამ საკითხი აი რა არის: ქართველ თავადაზნაურთ რად უნდა ახსოვდეთ ეს, როდესაც ჩვენ, რუსის თავად-აზნაურნი, ამასვე ჩადიგვართ და ადარ გვახსოვს?

„რაც შეეხება ძეგლს, ეს საქმე სადიდზედ უფრო საეურვადღებოა. სადიდი კარგი რამეა. ისადილებ და გათავდა, შემდეგ გადაგავიწყდება კიდეც ეს სადილი. გრჩება მხოლოდ ტკბილი მოგონება მხიარულად გატარებულ დროსი და სხვა არაფერი. ძეგლი კი საუკუნეს რჩება. ძეგლს ადმზრდელი მნიშვნელობა აქვს [illegible] ყუსერიოზულად უნდა შეხედოს ყველამ.

„ქართველ თავად-აზნაურობას აი [illegible] ოცველთა უმეკაჭიროა, რომ ამ დადგმა აქვს განზრახული: [illegible] ...

[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დებულებას, და რამდენად სასიამოვნოა იგი ჩვენ, რუსთათვის. ეოგველის მხრიდგან შეგვიწრეებული საქართველო ერთ-მორწმუნე რუსეთსა სთხოვდა შემწეობა-დახმარებას და ჰბოვა კიდეც ეს შემწეობა. მაშასადამე ჭრილობა მორჩენილა? განიკურნა საქართველო? არა,—გვეუბნება ძეგლი:—საქართველო ჯერ ისევ დაჭრილია! ვისგანაა დაჭრილი? რუსეთისაგან ხომ არა? არა, ეს ძველ, განვლილ ჭრილობათა მოგონება. მაშ რადა საჭირო ამ განვლილ ჭრილობათა ადნიშვნა ძეგლზედ? უკეთესი არ იქნება დავიწყებას მიეცნენ ეს ჭრილობანი, თუ საქართველო მართლაც განიკურნა? სისხლისაგან ხომ ადარ იცლება იგი!

„დაჭრილი, უმწეოდ მწოლარე თავისს მხსნელის ფეხთით,—განა ესაა ჩვენის დამოკიდებულებათა ალეგორია? მე რომ ქართველი ვიყო, ასის წლის წინად რუსეთს მივმართავდი შემწეობისათვის; რუსი—დავიცავდი საქართველოს, მაგრამ შემდეგ ვისურვებდი, რომ ჯანმრთელი მენახოს იგი და არა დაჭრილი, ფეხზედ მდგომი და არა მწოლარე, მახვილით ხელში თავისის მხსნელის დამცველად და არა უდონო იმის ფეხთით.

„განა უკეთესი არ იქნება სხვა პროექტი? წინდაწინვე ვამბობ, რომ ეს პროექტი ჩემი არ არის, იგი სხვისაა, რომელსაც სხვა-და-სხვა მიზეზისა გამო არ შეუძლიან გამოთქმა, დიდად მგრძნობიარე კაცისა, ქართველისა, რუსეთის ერთგულის, მაგრამ მაინც ქართველისა. საქართველოს თვრი აქვს ათვრებული, ეს თვრი რუსეთის ჭენიოსს უჭირავს. ხელში საქართველოს მახვილი აქვს, საერთო მტრისაკენ მიმართული. ასეთი ძეგლი არ იქნება საწყენი ქართველ ხალხისათვის, როგორც განზრახული ძეგლი. ვფიქრობ, რომ ეს ძეგლი ჩვენთვისაც სასიამოვნო იქნება. თუ იყო კიდეც საქართველო ოდესმე დაჭრილი, ეს ჭრილობა სასიკეთოდ ხომ არ იყო, რომ საშვილიშვილოდ გავსადოთ იგი? ან იქნება ჩვენ არ შეგვიძლიან ამ ჭრილობის განკურნება?

„რუსეთის მფარველობის ქვეშ მრავალი ხალხია, ასე თუ ისე შემოერთებული. ჩვენ გვინდა ყველა მათგანი ჯანმრთელი იყოს და არა ავადმყოფი, როგორც ნამდვილადაა, არა დამახინჯებული და მონებრ დამცირე-

[illegible] რა საჭირო ეს თავის დამცირება, შეურაცხმყო-
ვირება [illegible] როგორც ჩვენთვის, აგრეთვე იმათთვის? რა სა-
ბერები, [illegible] ხეოფა რუსთა, რომელთაც ეს არ დაუმ-
ტკიცებს [illegible] ქრეს თუ არა პროექტის შემდგენელთ,
თა [illegible] ქნება ამ ძეგლის დანახვა არა მარტო
რო [illegible] ველა რუსთათვისაც კი. არ მინდა
სული [illegible] —არ დაწყვეტილება სიბოლოო. ჯერ
[illegible] ექტის გამოსაცვლელად“.

* * *

კარგა ხანია მკურნალობა ჭლექს ებრძვის, მაგრამ დღემდე ისეთი წამალი ვერ გამოიგონა, რომ მართლა მალამოდ ედებოდეს ამ სენს. ბევრმა მკურნალმა განაცხადა ამ ბოლო დროს საჯაროდ, ვითომდა ჭლექის წინააღმდეგ ახალის საშუალების გამოგონების ამბავი, მაგრამ არცერთი ამ საშუალებათაგანი არ გამოდგა. თვე არ გავა ისე, რომ სამკურნალო მწერლობაში ამბავი არ იყოს დაბეჭდილი ჭლექის მორჩენის ახალ საშუალების შესახებ. სხვათა შორის სულ ბოლოს ორმა პარიჟელმა მკურნალმა—პროფესორებმა რიშემა და გერიკურმა ასეთ საშუალებად უმი ხორცი სცნეს. ეს პროფესორები მრავალ გვარ ცდისა და გამოკვლევის შემდეგ იმ აზრს დაადგნენ, რომ უმი ხორცი საუკეთესო წამალია ტუბერკულეზის მოსარჩენად. მაგრამ უმის ხორცით კვება ავადმყოფისა მხოლოდ მკურნალის ზედამხედველობით შეიძლება განსაკუთრებულ სანატორიებში, სადაც შესაფერი მოწყობილებებია. ამ აზრით, დასახელებულმა პროფესორებმა დააარსეს ოჟიკურში (საფრანგეთშია) სანატორია. დაარსებულ იქმნა სანატორია წარსულის წლის მაისში, მაგრამ ამისდა მიუხედავად უკვე რამდენიმე ავადმყოფი განიკურნა და გამოეწერა. გაზეთების სიტყვით, თითქმის ყველა ავადმყოფს, ამ სანატორიაში დაწოლილს, უკეთესობა ეტყობა. ჰკვებამენ ავადმყოფებს უმთავრესად უმი ხორცით დღეში სამოთხჯერ. ხორცს გარდა აძლევენ: ყავას, პურს, კვერცხებს, რძეს, კართოფილს, მწვანილს და ლუდს. საჭმელი ამ რიგადაა განაწილებული.

დილით:

7 საათზედ—ყავა, პური და კვერცხები.
9 საათზედ—300 გრამმა უმი ხორცი.
11 საათზედ—რძე, კვერცხები.
12 საათზედ—სადილი: წვენი, კართოფილი, მწვანილი, ხორცი და ლუდი.

ნაშუადღევს:

2 საათზედ—300 გრამმა უმი ხორცი.
3 საათზედ—რძე, კვერცხები.
4 საათზედ—300 გრამმა უმი ხორცი.
6 საათზედ—ერბო-კვერცხი.
8 საათზედ—ცხელი რძე.

ამას გარდა რამდენჯერმე დღეში ავადმყოფს ხორცის წვენს (ცვარს) აძლევენ.

სხვა მკურნალები სხვა საშუალებას ასახელებენ ჭლექის წინააღმდეგ. იტალიელი მკურნალი კავაცანი, მაგალითად, ჭლექის საუკეთესო წამლად ნიორსა სცნობს. საღამოობაში კავაცანი ბევრ ჭლექიანს აჭმევს თურმე ნიორს, დღეში 4-დგან 6 გრამამდე.

*
* *

ერთი სოფლის მღვდელი გაზეთ «პეტერბურგის უწყებაში» სწერს სავალდებულო ფულების მოგროვების შესახებ, რომელიც სწარმოებს მართლ-მადიდებელ ტაძრებში. ავტორს მოჰყავს ნამდვილი ანგარიშში. რომლიდამაც სჩანს, რომ თვით ღარიბი ეკკლესია იხდის წელიწადში 120 მანეთს და მასთან დასძენს, რომ უბრალო ხალხი ძვირად იმეტებს შესაწირავს და ხან თუ იძლევა, იძლევა ძლიერ მცირეს და იმასაც იძლევა იმიტომ, რომ მისი წვლილი მოხმარდეს მის საკუთარს ტაძარს, რომელსაც ბევრი საჭიროება აქვს და კაცი არა ჰყავს შემწე. ზოგი საქმისათვის სულ 6—7 კაპიკი იკრიბება ტაძარში და რადგან ასე მცირე ფულის გაგზავნა სასირცხოა, ძალა უნებურად ამ ფულებს უნდა დაუმატო ცოტაოდენი შენი ღარიბი ტაძრის საკუთარი ფულისაგან.

ეკკლესიის მნათე, სწერს ავტორი, ცდილობს, რომ დღესასწაულ დღეებში თავის ტაძრის სასარგებლოდ მოჰკრიბოს ფულები, რომ ამ ფულებით კრებულისათვის მოიპოვოს შესაფერისი შესამოსელი და ტაძარიც შესაფერისად იქნეს განათებული, ნაცვლად ამისა იგი ვალდებულია ფულები მოჰკრიბოს შორეულ ადგილებში ან უცხოეთში უზარ-მაზარი შენობის ასაგებად. საწყალი გლეხი წირავს თავის გროშს თავისი ძველი ტაძრის სასარგებლოდ, და ამ გროშს კი შემწირველის სურვილის წინააღმდეგ აგზავნიან სადღაც შორს, ან სულ სხვა საქმეზე ხმარობენ. უნებლიედ გვაგონდება მაცხოვრის სიტყვები: „დაე ჯერ გააძღონენ შვილნი“. მდიდარ მონასტრებს და ტაძრებს შეუძლიათ დიდი შესაწირავები გამოიღონ სხვა-და-სხვა კეთილ და ღვთის სასიამოვნო საქმეებისათვის და ღარიბი ეკკლესია თუ იძლევა, შესაწირავს, იძლევა ძალ-დატანებით და ასე ძალ-დატანებით შეკრებილ ფულს არ შეგვიძლია უწოდოთ კეთილ-მნებელობითი შესაწირავი. შენი შესაწირავით სადმე დიდ უზარ-მაზარ შენობას აგებენ და რამდენიმე ასი ათას მანეთს ხარჯვენ და შენს ტაძარში არ გაგაჩნია არც ანკეთი, არც რიგიანი შესამოსელი და არც საეკკლესიო წიგნები. მდიდარი კაცისათვის საძნელო არ არის შესწიროს 1000 მანეთიც, მაგრამ ღარიბი გლეხისათვის ხან კაპიკიც ძნელი შესალევია. როცა ნებას იძლევიან, რომ მთელს იმპერიაში მოკრიბონ ფულები რაიმე საქმისათვის, ასეთი ფულების შეკრება სავალდებულო არ უნდა იყოს ყველა ეკკლესიებისათვის და არც მღვდლები უნდა გახადონ ვალდებულნი, რომ რაც შეიძლება მომეტებული ფული მოაგროვონ. დაე მღვდლებმა მოუწოდონ თავიანთ მრევლთაგან უფრო შეძლებულთ, რათა მათ გამოიღონ მცირე რამ შესაწირი ტაძრის ასაგებად. მაგრამ ყოველ დღესასწაულ დღეებში ფულების მოკრება ტაძარში, მლოცველებისათვის ძლიერ შემაწუხებელია. „ჩემი სახლი — სახლია სამლოცველო“, რქვა იესომ, ჩვენ კი გვსურს ეს სახლი გადავაქციოთ ადგილად, სადაც ყოველი წირვის შესრულების დროს ვკრებთ ფულებს ყულაბებით. საეკკლესიო მოამბის რედაქტორი ამ სტატიას დასძენს შემდეგ შენიშვნას:

პატივცემული მოძღვარი, როგორც სჩანს, თავისებური შეხედულებისაა ტაძრებში ყულაბებით ფულების შეკრების შესახებ და არ მოწონს ძალ-დატანება ამ საქმეში, ვინაიდგან ამ შემთხვევაში კეთილ-მნებელობითი შეწირულება ჰკარგავს თავის მნიშვნელობას. ჩვენ არ გვგონია, რომ ვისმეს უფლება ჰქონდეს, მღვდელს ძალა დაატანოს, რომ შენს ღარიბ ეკკლესიაში რაც შეიძლება მეტი შესაწირავი შეკრიბეო. შეიძლება მრევლის სიღარიბისა გამო, შემოწირულება სრულებითაც არ შემოვიდეს, მაგრამ ამას მღვდელს დანაშაულად ვერავინ ჩაუთვლის. მაგრამ ტაძრებში ყულაბებით ფულების მოკრების საქმეში არის ერთი მხარე, რომელიც საჭიროებს ყურადღების მიქცევას. ტაძარში დვთის მსახურების დროს უნდა სუფევდეს სიჩუმე და მართებულება და ამ სიწყნარეს და მართებულებას არღვევს ფულების მოკრება ტაძარში. ზოგნი მლოცველნი, რომელთაც [illegible] ფული არ გამოყოლიათ, გარეთ ეკკლესიიდამ, ზოგი ხურდას ეძებს [illegible] და ამ დროს მის წინ ასვეტილა ყულაბით ეკკლესიის მნათე ანუ კრებულის რომელიმე წევრი და მათზეა მიქცეული მლოცველთა უმეტესობის ყურადღება. სწორეთ საჭიროა, რომ ამ საქმეს ჯეროვანი ყურადღება მიექცეს.

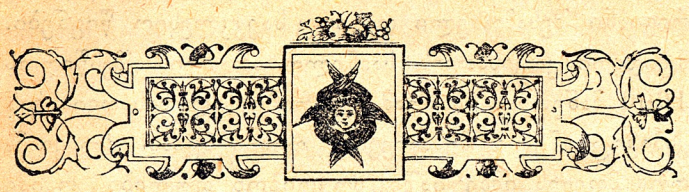

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივ საერწმუნოებასა და კეთილმსნეობაზე.

—

ხმა მაცხოვრისა ეკლესიის მწყემსისადმი.

«სახე მიგეც თქვენ, რათა ვითარცა ესე მე გიყავ თქვენ, ეგრეთვე თქვენცა ყოფდეთ". (იოან. 13,15).

გაგრძელება *)

ხშირად მოხდება, რომ მღვდელი, რომელიც სამღვდელო სამსახურისათვის ჩვეულებრივად ნივთიერ სასყიდელს მოელის მხოლოდ იმ წესს ასრულებს ხალისიანად, რომლისათვისაც ღებულობს ფულად სასყიდელს, ხოლო გულცივად მოქმედობს იქ, სადაც ამას არ მოელის. ნუ ბაძავ, ჩემო სამღვდელო მოსამსახურევ, ამ ჯურის მღვდლებს, და როდესაც გთხოვენ რომელიმე წესის ასრულებას, უსასყიდლოდ იმოქმედე ისე ერთგულად, თითქოს დიდ ნივთიერ ჯილდოს ღებულობდე. ეცადე, რომ უფრო ერთგულება და ყურადღება მიაქციო უსასყიდლო წესების ასრულებას. ნუ ბაძავ იმ მღვდლებსაც, რომლებიც, როდესაც იწვევენ სულიერს ზვარში რომელიმე სამღვდელო სამსახურის უსასყიდლოდ ასასრულებლად, გულცივად და უდიერად იქცევიან. იმათ ჰგონიათ, რომ ვითომც მოგებულად და ბედნიერად სთვლიან თავის თავს უსასყიდლოდ წესის [illegible] ოიბით იგინი, ვისაც უსასყიდლოდ ემსახურებიან. განა [illegible] დავკმაყოფილდე მღვდლის ამ გვარი სამსახურით ჩემდა [illegible]? მე ვარ ის ერთად ერთი მიზანი, რომელიც მღვდლებს უნდა ჰქონდესთ სახეში. შეიძლება განა მოუწონო მათ ისეთი შრომა, რომელიც გამსჭვალულია გულციობით და უდიერობით?

*) იხ. „მწყემსი" № 7 1901 წ.

გაფრთხილდი, მღვდელო, რომ ჩვეულებრივმა სიმდიდრემ არ შეგაცდინოს სიმშვენიერით და არ დაგაყენოს იმ გზაზედ, რომელიც ვერ მოგიყვანს ჩემთან.

4. ზოგი სამღვდელო მოსამსახურეთაგანი უმთავრეს მიზნად იდებენ მსოფლიური საუნჯის შეძენას, და ცდილობენ, რაც შეიძლება უფრო ბევრი მოიპოვონ. არ უნდათ ყური უგდონ სინდისის მხილებას ანგარებისათვის და ამბობენ: „მე ვეცდები, რომ ყველა ჩემი ქონება ჩემი სიკვდილის შემდეგ საკეთილო საქმეს მოხმარდეს. მანამდის კი უნდა ვაგროვო ფულებიო". უფრო ხილდი, მღვდელო, ამ მაგალითსაც. თუმცა შენ არ გაქვს აკრძალული გონივრულად დაანაწილო ღვთისგან ბოძებული ქონება, რომელიც უნდა დასტოვო სიკვდილის შემდეგ; მაგრამ შენი მოსაზრება—მართლება ფულს ვაგროვებ იმ მიზნით, რომ სიკვდილის შემდეგ მოხმარდეს კეთილს საქმეს ან მსხვერპლად შესწირონ ღმერთს განა იმას არ ნიშნავს, რომ შენი კუთვნილება მსხვერპლად შესწირო ღმერთს მაშინ, როდესაც შენ აღარ გეკუთვნის და რომლის შენახვა შენ აღარ შეგიძლია? რა საკოდავი მსხვერპლია?

დასასრულ ნუ იუნჯებ, მღვდელო, მსოფლიურ ქონებას შენი ნათესავების სასარგებლოდაც. რასაკვირველია შენ უნდა ზრუნავდე შენს ნათესავებზე, აკმაყოფილებდე მათ საჭიროებას, მაგრამ ამავე დროს უნდა გახსოვდეს საზოგადოდ ყველა ღარიბნი, და არასოდეს არ უნდა გავიწყდებოდენ ღარიბნი შენის სამრევლოისა. დაიცევი ყველა ეს ჩემი მცნებები, წინაადმდეგ შემთხვევაში შენ იქნები მონა მსოფლიურ ზრუნვაში ჩაფლული. თუ შენ გვერდს უქცევ ჩემ მცნებებს, მაშინ შენს გულს ამძიმებს ზრუნვა ნივთიერს სიმდიდრეზე. მაშინ შენს გულს გარემოიცავს ის ფიქრები, რომ ჩვეულებრივი ჯილდო სამღვდელო მოსამსახურისა არ აკმაყოფილებს შენს მოთხოვნილებას. შენი ცხოვრება მაშინ უფრო ემსგავსება ვაჭრის ცხოვრებას, ვინემ მღვდლის ცხოვრებას. მიხედე ჩემს დამოკიდებულებას ჩემ დედასთან და მამად წოდებულ იოსებთან,— მე დავტოვე იგინი ისეთ მდგომარეობაში, რომ საჭირო პური საკუთარი შრომით უნდა მოეპოებიათ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თავი 11. სიყვარული.

1. ესე არს მცნება ჩემი «რათა იყვარებოდეთ ურთიერთარს, ვითარცა მე შეგიყვარენ თქვენ» (იოან. 15, 12). აი როგორ შევიყვარე მე ხალხი! მათი სიყვარულისა გამო ჩემი ღვთაებრივი სიყვარული დავდევი მსხვერპლად. «მე ვარ მწყემსი კეთილი, მწყემსმან კეთილმან სული თვისი დასდვის ცხოვართათვის“ (იოან. 10, 11).

შენც, მღვდელო, ხალხის სიყვარულს შესწირე ყოველივე, თითქმის შენი სიცოცხლეც. შეიბრალე საცოდავი სულები, რომლებიც, ზოგ ჩემ მწყემსთაგანთა გულ-ცოობისა გამო, მოკლებულნი არიან მოძღვრულ მზრუნველობას და ლამის შთაცვივდნენ ჩემ მტერთა მიერ მომზადებულ გენიასა შინა. გაიხსენე, თუ რა თქვეს ჩემზედ: „იხილა ერი იგი, შეეწყალნეს იგინი, რამეთუ იყვნეს დამაშვრალ და დაცვივნებულ, ვითარცა ცხოვარნი, რომელთა არა აქვნ მწყემსი» (მატ. 9, 36).

დეე, შენი თანაგრძნობაც გზა დაკარგულ სულთადმი მიემსგავსოს ჩემს მათდამი თანაგრძნობას;— იყავ მომქმედი. შესწირე შენი მთელი შრომა ამ საცოდავ სულებს. ერთხელაც არ გაივლო გულში ჩემს ვალს არ შეადგენს ამ კაცზედ ზრუნვაო. თუ კი მე გიყვარვარ, დარწმუნდი, რომ მთელ ქვეყანაზედ არ არსებობს არც ერთი სული, რომლის შესახებ ზრუნვა საუცხოვო იყვეს შენი მოძღვრული სიყვარულით აღსავსე გულისათვის. ყოველ კაცს მოეპყარ სიყვარულით და გულკეთილად, თუ კი შეგიძლია რაიმე შემწეობა აღმოუჩინო.

2. არ კმარა მოყვასთადმი სიყვარულის მარტო სულიერად, მარტო თანაგრძნობით გამოხატვა. შენ თითონ იცი ჩემი მაგალითებიდან, რომ სიყვარულს ჭირვეულთა მიმართ ვხატავდი მით, რომ მათი სხეულის მოთხოვნილებასაც ვაკმაყოფილებდი, «მოვედინ ჩემდა ყოველნი მაშვრალნი და ტვირთ-მძიმენი» (მატ. 11, 28). განა არის სადმე ნათქვამი სახარებაში, რომ მე უარ ვყოფდი ნივთიერი დახმარების აღმოჩენას ვისმესთვის, თუ კი ამას ნამდვილად საჭიროებდა.

მე ვერ მოვითმინე მემზირა შეკრებილ ურიცხვ ღატაკ ხალხთათვის, რომლებიც შიმშილით დაბნედილიყვნენ, ისე რომ ჩემი გული არ აღვსილიყო თანაგრძნობით; (მეწყალვის მე ერი ესე, რამეთუ სამი დღე არს. ვინაიდგან მელიან მე და არა რაჲ აქვს რა სჭამოს» მარკ. 8, 2). ვჩქაროდი მომეხდინა ერთი უდიდეს სასწაულთაგანი და განმეძღო იგინი. როდესაც ასის თავი მეევედრებოდა გამეკურნა მონა მისი, მე მაშინვე წავედი ავადმყოფთან, რათა გამეკურნა იგი („და აღსდგა იესო და შეუდგა მას და მოწაფენი მისნი მასთანა“ მატ. 9, 19). როდესაც სინაგოგას უფროსი იაიროსი, შვილის სიკვდილით გულ-დაწყვეტილი, მოვიდა ჩემთან და მთხოვა მის შინ მისვლა და მიცვალებულის აღდგენა, მე დაუყონებლივ გაუდექი გზას. მე სრულს კმაყოფილებას ვგრძნობდი იმ წარმოდგენით, რომ ოჯახს ჩემ მიერ სიხარული მიეცემოდა.

3 თუ მე ორხელ უარვყავ ქანანელი დედაკაცის ვედრება მისი ქალის განკურნების შესახებ, ეს იმიტომ, რომ ამით მეტი სარწმუნოება ამენთო დედაკაცის გულში, ‍ᲒᲘᲒᲘ გამხდარიყო ღირსი ამ სიტყვებისა: „დიდ არს სარწმუნოება შენი, დედაკაცო“. ასე იმიტომ მოვიქეცი მეთქი, ვამბობ, რომ ჩემის მადლით აღსავსე სიტყვებს: „გეყავნ შენ, ვითარცა გნებავნ“ უფრო სრული ნუგეშით აევსო მისი გული, და მსმენელ ხალხის გულშიაც სასოება გამეჩინა.

თანაუგრძნე, ჩემო სამღვდელო მოსამსახურევ, მახლობელს ყოველ გასაჭირში და სიჩქარით აუსრულე ყოველივე, რის ასრულებაც შეგიძლია ჩემ მიერ მონიჭებული მადლის მეოხებით. ღარიბნი, დაჩაგრულნი, სუსტნი შენში უნდა ხედავდენ სიყვარულით აღსავსე მამას, რომელიც გრძნობს თავიანთი შვილების მწუხარებას, იმ მამას, რომელიც მზად არის გაეშუროს მათკენ მწუხარების ცრემლების მოსაწყვეტად, მათი საჭიროების დასაკმაყოფილებლად. ამისდა მიუხედავად ხშირად მოხდება ხოლმე, რომ სამღვდელო მოსამსახურენი, როცა ხშირად ხედავენ ხალხის გასაჭირს, მწუხარებას, ეჩვევიან გულცოობას, დამშვიდებით უცქერიან უბედურებს. თითქოს მათ დაჩლუნგებიათ თანაგრძნობის [illegible] ულის გრძნობანი. სიყვარული მა[illegible]ლის მიმართ თანდა-თან უგრილდება[illegible] გულში.

4. კიდევ გაძლევ, ხალხთა მოძღვარო, ერთს დარიგებას. როდესაც ხედავ, რომ შენი მახლობელი გაჭირვებაშია, მიეცი შემწეობა შენი საკუთარი საშუალებიდან, რამდენიც შეგეძლოს. ნუ ბაძავ იმ მღვდლებს, რომლებიც, როდესაც ხედავენ სხვის გასაჭირს, სხვებს უქადაგებენ შემწეობის აღმოჩენას,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თითონ კი არაფერს არ აძლევენ უბედურთ და თავს ასე იმართლებენ: ჩვენც ღარიბნი ვართო, ჩვენი საკუთარი მოთხოვნილებაც ბევრი გვაქვსო, ან კიდევ, ვინ იცის ჩვენც რა უბედურება დაგვატყდება თავს მომავალშიო.

მე გეტყვი შენ: ანუგეშე დაჩაგრული მაშინაც, როდესაც თითონ შენ დაჩაგრული ხარ, და ხედავ რომ სხვებში შენზე მეტად არ საჭიროებენ დახმარებას. შეხედე ჩემს მოქმედებას: როდესაც ხალხის ტანჯვათა შესამსუბუქებლად გოლგოთაზე ავდიოდი, ნუგეშს ვაძლევდი კეთილ-გონიერ დედაკაცებს, რომლებიც მომდევდენ და სტიროდენ ჩემთვის („მიხედა მათ იესო და რქვა: დედანო იერუსალიმელნო, ნუ სტირით ჩემთვის», ლუკ. 23, 28). როდესაც ჯვარზედ აკრული ვითმენდი სიკვდილის მწუხარებას, მაშინაც ნუგეშს ვაძლევდი ჩემს დედას და მოციქულს, რომელიც მე მიყვარდა („იესო, ვითარცა იხილა დედაჲ თვისი და მოწაფე იგი, რომელი უყვარდა, წინაშე მდგომარენი, რქვა დედასა თვისსა: დედა კაცო! აჰა ძე შენი. და მერმე მოწაფესა მას რქვა: აჰა დედაშენი“ (იოან. 19, 26, 27).

როდესაც დაჩაგრული, სხვისი მწუხარების შესამსუბუქებლად, საკუთარს ტანჯვას ივიწყებს, ამით ის დიდ ღვასწლს სდებს ჩემს წინაშე.

5. ყოველს შემთხვევაში ერიდე ყალბ სიყვარულს მოყვასთადმი, რომლის სახელით ზოგჯერ სამღვდელო მოსამსახურე ჩაერევა ხოლმე მსოფლიურ დავაში. შენის თანამდებობის შეუფერებელს საქმეში ჩარევით უაზროდ იმრავლებ საქმეს, ჰკარგავ ძვირფასს დროს, რომელიც შეგეძლო მოგეხმარებია შენს მყუდრო ხასიათზე შედარებულს საქველ-მოქმედო საქმისათვის. ხომ იცი, მე არ ჩავერიე ორ ძმათა შორის ნაანდერძევ ქონების გაყოფის საქმეში („იესომ რქვა მათ: კაცო ვინ დამადგინა მე მსაჯულად და განმყოფელად თქვენდა?“ ლუკ. 12, 14). [illegible] ვყავ რა ამ სადაო საქმეში ჩარევა, მე ვისარგებლე [illegible] დროით და მივეც მოძღვრება ხალხს სიძუნწის წინააღმდეგ (ლუკ. 12, 65). მოიქეცი შენც ამ სახით, როდესაც გთ[illegible] ინ მსოფლიურ საქმეებსა და დავაში ჩარევას.

(გაგრძელება იქნება).

შეწირულებანი.

I.

მ. რ! უმორჩილესად გთხოვთ ნება გვიბოძოთ, რომ თქვენი გაზეთის „მწყემსის“ საშუალებით გულითადი მადლობა გამოუცხადოთ, როგორც მე აგრეთვე ჩემმა მრევლმან ქვემო აღნიშნულ პირთ, რომელთაც ჩემი თხოვნით საჭირო ნივთები შემოსწირეს ჩემდამო რწმუნებულ ოჯოლის მიძინების ეკკლესიას. აი შემომწირველთა სია: აზ. მურ. იაშვილმან ერთი ხელი მღვდლის შესამოსელი და ერთი ხელი დაფარნები, ყველანი ფარჩისა, ღირებულნი 50 მან., აზ. არჩ. დ. იაშვილმა ერთი წყვილი ხომლი, ღირებული 25 მ., აზ. არსენ მ. იაშვილმან ერთი მაცხოვრის ხატი, ღირებული 7 მ., გ-მა ეფ. ჩუბინიძემ ჯვარცმის წინ დასაკიდებელი კანდელი, ღირებული 12 მ., ალ. ჩუბინიძის მეუღლა ეფემიამ ტაძრის ხატის წინ დასაკიდებელი კანდელი, ღირებული 5 მან.

ზედ მიწერილის ლაშოს წმ. გიორგის ეკკლესიას, რკინის გზის სადგურის აგენტმა, დავით მალლაფერიძემ ერთი ვერცხლის ბარძიმი ოქროთი დაფერილი და მხატრობიანი, ღირებული 40 მანეთად; ეფ. წითაშვილის ქვრივმა, ელისაბედმა ორი ხატი ერთი მაცხოვრის და მეორე ღვთის-მშობლისა, ღირებულნი 30 მან., სოფ. ბოგვერაძემ ერთი სასანთლე, ღირებული 4 მან., 50 კ., გრ. ბოგვერაძის ქვრივმა ანნამ ილია წინასწარმეტყველის ხატი, ღირებული 6 მ., ბ. წითაშვილის ქვრივმა ბარბარამ ჯვარცმის წინ დასაკიდებელი კანდელი, ღირებული 5 მ. და სულ 184 მან. და 50 კ.

ოჯოლის მიძ. ეკ. მდ. მ. ლოსაბერიძე

II.

მ. რ! უმორჩილესად გთხოვთ ნება გვიბოძოთ, რომ თქვენი გაზეთის საშუალებით გულითადი მადლობა შევსწიროთ ქვემოდ დასახელებულ პირთ, რომელთაც ჩემდამო რწმუნებულ დილიკაურის ღვთის მშობლის ეკკლესიას შემოსწირეს სხვა-დასხვა საჭირო ნივთები: აზ. ვარ. გ. საყვარელიძემ ვერცხლის ოქროში დაფერილი ბარძიმ-ფეშხუმი, ვარსკვლავი, კოვზი და ორი პატარა ლანგარი, სულ ღირებულნი 100 მ., აზ. იაგორ მ. საყვარელიძემ

ძვირფასი ღვთისმშობლის ხატი და საცეცხლური, ორივე ღირებული არა ნაკლები სამი თუმნისა; პ. ბარათაშვილისამ ერთი შანდალი, ღირებული 10 მ., გლეხმა ზ. ცერცვაძემ ერთი დიდი შანდალი მაცხ. ხატის წინ დასადგმელი, ღირებული 20 მ. და გ-მა პ. ჩუბინიძემ ჯვარცმის წინ დასაკიდებელი ცხრა ღეროვანი სასანთლე, ღირებული 15 მან.

დიაკ. დვთ.-მშ. ეკ. მდ. მ. ბუაჩიძე.

III.

მ. რ! უმორჩილესად გთხოვთ ნება გვიბოძოთ, რომ თქვენი გაზეთის „მწყემსის“ საშუალებით უგულითადესი მადლობა გამოუცხადოდ საყვარელა გოგოძის ქვრივს ანნას, რომელმაც შემოსწირა რწმუნებულს ჩემდამო ხრიალეთის ეკკლესიას ერთი კარგი გარდამოხსნა, ღირებული რვა თუმნად და იმ მანდილოსნებს, რომელთაც თვის შორის მოგროვილი ფულით იყიდეს ერთი წყვილი ბაირაღი, ღირებული ორმოც მანეთად. ერთი წყვილი სასანთლეები, ღირებულნი თვრამეტ მან. და ერთი სანაწილე, ღირებული არა ნაკლებ ოც-და-ათი მანეთისა.

მდ. რ. მეგრელიძე

VI.

მ. რ! უმორჩილესად გთხოვთ, თქვენი პატივცემული გაზეთის „მწყემსის“ საშუალებით გულწრფელი მადლობა გამოუცხადოთ ბასილეთის წმ. ბასილის ეკკლესიის მრევლთაგანს—ისაკი ან. ჟღენტს, რომელმაც ამავე ეკკლესიის სკოლის შენობას შემოსწირა თექვსმეტ მან. ღირებული მინები ფანჯრებში ჩასასმელად.

სამ. სკ. მასწ. კ. შარაშიძე

V.

მ. რ! უმორჩილესად გთხოვთ ნება გვიბოძოთ, რომ თქვენი პატივცემული «მწყემსის» საშუალებით უგულითადესი მადლობა გამოუცხადოთ, ჩემის და ჩემი მრევლის მხრით შემდეგ პირთ: პეტროვსკში მოვაჭრეს ნ. ოქ. კობრავას, რომელმაც შემოსწირა ძველი ოფეთის მთავარ ანგელოზის ეკკლესიას სხვადა-სხვა ხატები, ღირებულნი 67 მანეთად, სამტრედიის მცხოვრებმა დათიკო ი. ჩხაიძემ ერთი რწყვილი გვირგვინი, ღირებული 10 მ. და სოფ. უნაგერას მცხოვრებლებმან ნიკო, მიხეილ და დავით ნიკოლეიშვილებმან დიდი ტანის გარდამოხსნა, ღირებული 70 მანეთად.

მდ. დუკა ჩაჩუა

VI.

მ. რ! უმორჩილესად გთხოვთ ნება გვიბოძოთ, რომ თქვენი გაზეთის საშუალებით გულითადი მადლობა გამოუცხადოთ რწმუნებულს ჩემდამო სამრევლოთაგანს თ. პლ. რ. აბაშიძეს, რომელმაც შემოსწირა სოფ. თუზის წმ. გიორგის ეკკლესიას სასაფლაოდ ერთი ქცევა ადგილი, ღირებული ორას მან., ბარბარა ჩაფიჩაძეს, რომელმაც შემოსწირა ერთი დასადგმელი შანდალი, ღირებული შვიდ მან. და თინათი ჩაფიჩაძეს, რომელმაც შემოსწირა ერთი დასადგმელი შანდალი, ღირებული შვიდ მან.

თუზის ეკ. მდ. ბ. ეიფშიძე

კავკასიის სასოფლო-მეურნეობისა და მრეწველობის გამოფენა 1901 წელს.

გამოფენა გაიხსნება ტფილისში 20 აგვისტოს და შესდგება შემდეგ განყოფილებათაგან:

მიწად-მოქმედება; მევენახეობა და მეღვინეობა; საბაღე და საბოსტნე თესლეულობა, სანერგეები და ნერგები; დეკორატიული ბაღოსნობა; ხეხილის მოშენება და მებოსტნეობა; ტყის მოვლა-მოშენება; შინაური ფრინველი; მერძეობა და საქონლის მოვლა-მოშენება; მეაბრეშუმეობა და მეფუტკრეობა; მეთევზეობა და მონადირეობა; სასოფლო-სამეურნეო იარაღი და მანქანები; შინა და სახელოსნო მრეწველობა; საქარხნო მრეწველობა; სამთო მრეწველობა, საპედაგოგიო-საპროფესიონალო განყოფილება; სამეცნიერო-სასტატისტიკო განყოფილება; სამეცნიერდ-სამოსწავლო განყოფილება; სამხატვრო განყოფილება.

გამოფენის ბიურო და კომისარიატის კანცელარია იმყოფებიან კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების სადგომში, ბარიათინსკის ქუჩაზე, და გახსნილია ყოველ დღე, უქმების გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 3-მდე.

პირისპირ მოსალაპარაკებლად გამოფენის კომისარი მიიღებს მსურველთ შუადღის 1-ლ საათიდან 2-მდე კომისარიატის კანცელარიის სადგომში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიიღება ხელის-მოწერა 1901 წლისათვის ორ კვირეულ გამოცემათა ქართულს

„მწყემს“-ზე

და

რუსულ «ПАСТЫРЬ»-ზე

ფასი:

12 თვით «მწყემსი» 3 მ.	6 თვით «მწყემსი» 2 მ.
— „ რუსული „ 3 მ.	— „ რუსული „ 2 »
— „ ორივე გამოცემა 5 »	— „ ორივე გამოცემა 3 »

ბაზეთზე ხელის-მოწერა შეიძლება როგორც ვვირაღაში, აგრეთვე ქუთაისშიაც. თბილისში წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, ბ. შიო ქუჩუკაშვილთან. ფოთში — დეკანოზ მ. გრიგოლ მაჭაროვთან; სიჩხერეში — ყარაბან ჩაეიძესთან; ახალციხეში — დეკანოზ დ. ხახუტოვთან; ახალსენაკში — ბლალოჩინ მარია არისტარქ კალანდარიშვილთან.

სოფლის მასწავლებელთ და ღარიბთ გაზეთები დაეთმობათ მთელის წლით ორივე გამოცემა სამ მანეთად.

რედაქციას აქვს კანტორები: ქუთაისში დეისაძის სახლებში და ვვირაღაში რედაქტორის საკუთარ სახლებში.

ბატონმა ძცხოვრებთ ჟურნალის დაბარება შეუძლიათ ამ ადრესით: Въ Квирилы, въ редакцію газеты и журнала „МЦКЕМСИ“ и «ПАСТЫРЬ».

რედაქციაში მოიპოვება წარსული წლების რამდენიმე სრული გამოცემანი „მწყემსი“-სა, რომელნიც ნახევარ ფასად დაეთმობათ მსურველთ.

1901 წლის ხელის მომწერთ პრემიად (საჩუქრად) აქვსთ დანიშნული დიდი სურათი ყოვლად სამღვდელო ლეონიდისა, იმის მსგავსი, როგორიც არიან შოთა რუსთაველისა და თამარის. ხელის მომწერლებმა უნდა შეშოტანონ ფოსტის ზედ-მეტ ხარჯად ორი შაური. ამ პრემიის გასაგზავნი.

კერძო საავათმყოფო ამბულატორიითურთ

ს. ბ. თოფურიას.

ქ. ქუთაისში.

საავათმყოფოში დგას ორმოცი საწოლი. ხირურგიულ, გინეკოლოგიურ და შინაგან სენით ავათმყოფთათვის. მუწუკებიანი და გადამდები სენით ავათმყოფნი არ მიიღებიან. მოსიარულე ავათმყოფნი მიიღებიან ყოველ დღე 11 საათიდან შუადღის 3 საათამდე.

შინაგან დანერვებით ავათმყოფებს მიიღებს

ექ. ს. ბ. თოფურია.

ქირურგიულ შარდით სიფილისით და თვალების ავათმყოფობისათვის.

ექ. ფ. კ. გერრატი.

დედაკაცურ ავათმყოფთა და სამეანო ქალი.

ექ. მ. ფ. კოგანი.

რჩევა დარიგების ფასი 50 კ., კონსილიუმის ფასი 3 მ. დღე და ღამე ქირა საავათმყოფოში სრული ხარჯით და ექიმობით 2—3 მანეთამდე. ოპერაციის ფასი გარიგებაზეა.

სამკურნალოს დირექტორი ს. ბ. თოფურია.

შინაარსი:

ოფიციალური განყოფილება: განჩინება უწმიდესი და უმართებელესი სინოდისა სამღვდელო პირთა დაჯილდოებაზე.

სალიტერატურო განყოფილება: სად ჯობია სემინარიის შენობის აგება—ქალაქში, თუ მის გარეშე? დეკ. დ. ღამბაშიძისა.—მწარე ფიქრები, სოფლის ხუცისა.—ხმა ზემო იმერეთიდამ, მღ. ს. ჭუმბურიძისა.—წერილი რედაქციისადმი.—გულ-ახდილი თხოვნა ქართველ საზოგადოების მიმართ.—ჟურნალ-გაზეთებიდგან.

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანოზრივ საზოგადოებასა და **კეთილ-ზნეობაზე:** ხმა მაცხოვრისა ეკლესიის მწყემსისადმი.—შეწირულებანი.

—განცხადება.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. დ. ღამბაშიძე. Редакторъ-Издатель П. Д. Гамбашидзе.

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 14 Мая *1901 г.* ✦ *Цензоръ прот. Е. Еліевъ*

Типог. редакціи журн. „Пастырь“ (П. Д. Гамбашидзе) въ Кутаисѣ, въ д. А. Дейсадзе на Нѣмецкой ул.